

Muhammad Yunus és el guru d'una creença econòmica revolucionària, tot i que pel seu aspecte ningú no ho diria: cabell canós i somriure fàcil; dents blanquíssimes sobre el fons bru daurat de la seua pell; camisa de quadres amb els faldons per damunt dels pantalons; armilla que no acaba de fer joc... La seua imatge no s'acosta ni de lluny a la del romàntic revolucionari, ni tampoc encaixa amb el paradigma, occidental és clar, de l'home de negocis. Fins i tot, no pot evitar de riure obertament quan se li suggereix la idea. "No faig el que faig perquè em consideren revolucionari, simplement faig el que crec que és important fer."

Aquesta actitud li ha permès de tirar endavant un projecte —el del Grameen Bank i el seu funcionament particular a partir de microcrèdits i un munt de petits accionistes, que no són altres que la gent que s'ha aprofitat dels seus préstecs per sortir del llindar de la pobresa— que semblava condemnat en l'actual economia de mercat. Trenta anys després, molts països s'han convertit a aquesta filosofia del microcrèdit (fins i tot a l'estat espanyol l'Institut de Crèdit Oficial disposa d'un programa). Una experiència pionera i poc comuna en els temps que corren, que ha valgut a Yunus la investidura com a doctor *honoris causa* per les universitats de València, Alacant i Jaume I de Castelló el passat mes de juny.

D'una artesana del bambú a més de 2 milions de clients. Muhammad Yunus treballava com a professor a la Universitat de Chittagong (Bangladesh) quan va conèixer una artesana que treballava el bambú magníficament. No entenia que tanta qualitat i tant d'esforç obtingueren una rendibilitat econòmica tan exigua. Aviat va descobrir-ne el motiu: el seu prestador li cobrava uns interessos exorbitants. Yunus tractà d'intercedir davant els bancs locals perquè la dona no haguera de recórrer a l'usurer, però els bancs no presten diners als pobres. Finalment, ell mateix li va cedir una quantitat que, traduïda en euros, era irrisòria, i que la dona, alliberada de les condicions greujoses a què havia estat sotmesa, va poder reintegrar. Aquest fou el germen del Grameen Bank, fundat el

Al·legat contra el capitalisme ferotge

Ara fa trenta anys, un economista, però sobretot un humanista, esbossava el microcrèdit, eix d'un sistema creditici basat en la confiança i adreçat a les persones que, per la nul·la capacitat adquisitiva que tenen, mai gaudirien de la consideració de client en els bancs tradicionals.

RAFA GIL

1983 i que actualment compta amb més de dos milions i mig de clients a tot el món. Com explica Yunus, "el Grameen Bank no es va crear per generar més diners, sinó per resoldre un problema social, per donar ajuda als més necessitats. Per això l'he batejada com a empresa social. És un tipus d'empresa que s'ocupa, i es preocupa, de la riquesa de les persones que els altres bancs ignoren".

En l'actualitat, el sistema de microcrèdits dissenyat per Yunus —rep aquest nom perquè són petits préstecs concedits a un grup reduït de persones que es constitueixen mitjançant un aval mu-

El club més selecte

Per ser milionari cal, com indica la paraula, un milió de dòlars, divisa que tot i haver cedit terreny davant la puixança de l'euro, continua sent una de les més poderoses. I si és difícil ser milionari, encara més per ser multimilionari! En l'actualitat, només 85.400 persones, segons l'Informe sobre la Riquesa en el Món 2005 de Merrill Lynch & Capgemini Consulting, posseeixen aquesta fortuna (més de 24 milions d'euros), en un

tu- s'ha implantat en més de cent països. "Intente ser accessible, arribar als més pobres i oferir-los la possibilitat d'un préstec de bona qualitat", diu Yunus. Una manera d'entendre el negoci bancari radicalment diferent, des de la generositat i el desig d'ajudar a la gent

que el sistema arracona i etiqueta en una categoria que, fins i tot, està més enllà de la perifèria. En paraules de Yunus, "la meua intenció no és fer-me ric, sinó estendre una mà a les persones que el sistema ha deixat enrere". Una intenció, si més no, lloable. Ara bé, com encaixa en un mercat competitiu, en una economia agressiva com és la que hi ha instaurada en el capitalisme modern?

Les altres lectures del capitalisme.

La proposta de Yunus, en principi arriscada, ha demostrat ser vàlida dins d'un sistema, el capitalista, que afirma que no pot conviure amb cap altra forma de producció i que s'obstina a ofegar qualsevol altra alternativa. "Si acceptem únicament com a vàlida la teoria de l'empresa que busca la maximització dels beneficis, òbviament el sistema només pot funcionar com un gronxador. El món es polaritza i només uns pocs poden accedir a la riquesa. El sistema presta suport a algunes persones perquè aquestes estiguen dalt, i la resta treballa perquè conserven aquesta comoditat", argumenta Yunus, alhora que, per primera vegada, el seu to esdevé greu. Tanmateix açò no és ni contingent ni necessari. "Si introduïrem altres formes de fer negoci, evitariem la polarització social i també que els països desenvolupats acumularan cada cop més riquesa a costa dels països pobres. Aquesta tendència podria revertir-se. S'hauria de garantir la igualtat d'oportunitats o almenys donar la possibilitat de lluitar per aconseguir-la. Ara els països subdesenvolupats no tenen l'opció de combatre, perquè els poderosos són els únics beneficiaris del model de producció que hi ha implantat."

Per què el capitalisme és tan despietat, doncs? "El capitalisme, de la manera que s'interpreta actualment, només té en consideració una manera de negoci: la que genere més diners. L'objectiu és el benefici. És una concepció molt limitada de l'ésser humà, malgrat que aquest és molt més que una màquina de fer diners." Però Yunus ha demostrat que aquesta no és ni molt menys l'única manera de fer negoci. Està convençut que, dins del sistema, caben altres propostes: "Hi ha companyies que es dediquen a maxi-

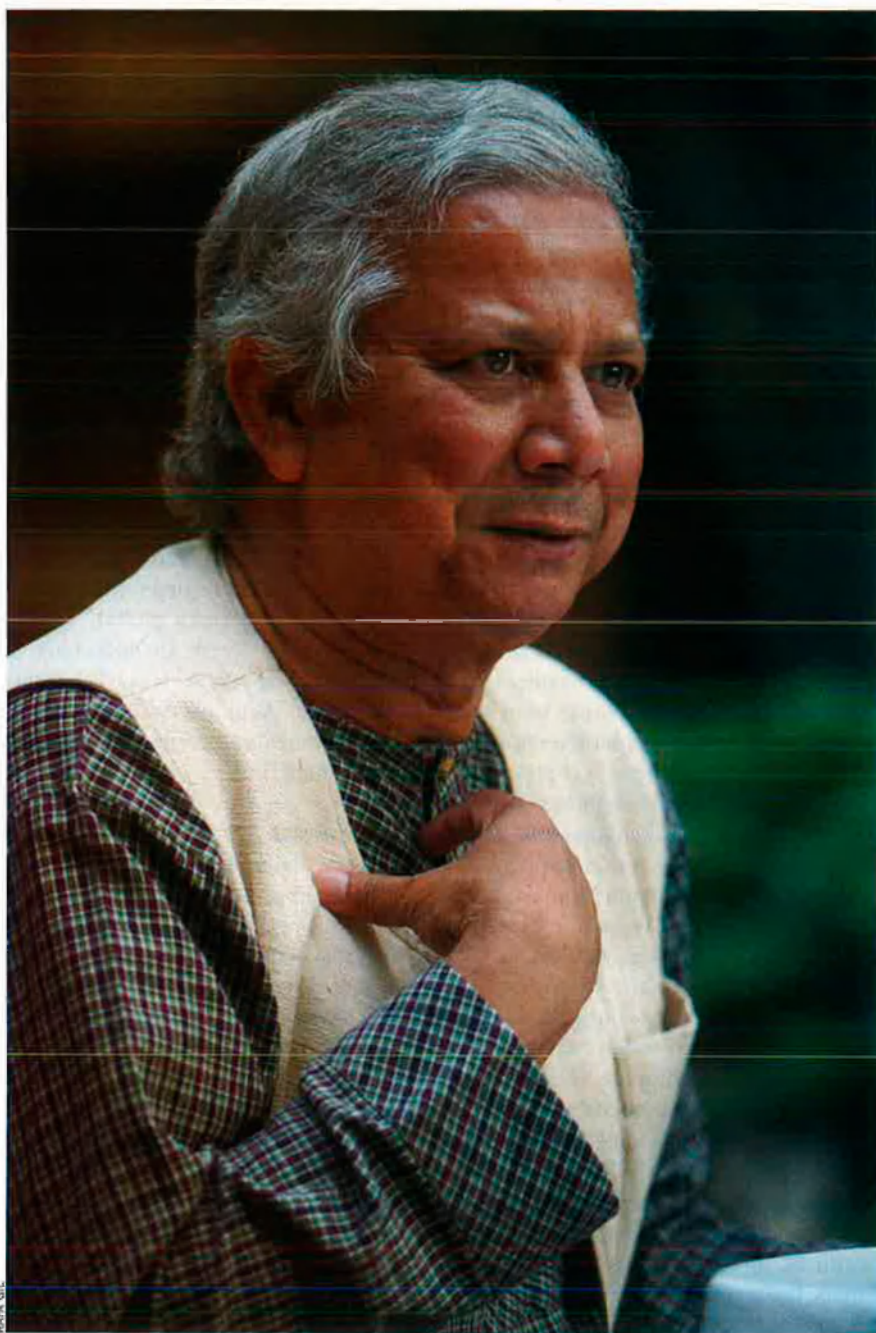
La proposta ha demostrat ser vàlida dins del sistema capitalista, que afirma que no pot conviure amb cap altra forma de producció

mitzar el benefici monetari i companyies que maximitzen el benefici social. Si aquestes tingueren més predicament, assistiríem a una reducció dels problemes de pobresa global, -i afegeix:- caldria oferir als individus la possibilitat de crear tots dos tipus d'empreses. Avui no és una elecció, perquè només es privilegia el negoci de fer diners."

Projeccions de futur. Yunus confessa que mai no haguera imaginat que podria arribar tan lluny. "Vaig començar a molt petita escala. Volia ajudar a títol individual persones molt concretes, sentir-me útil, almenys per un dia, per a la gent que ho necessitava. La meua ambició no abraçava tan enllà com per canviar el món..." Però la seua tenacitat, predominant en el seu caràcter per damunt de l'ambició i més efectiva a llarg termini, sí que semblava suficient, si no per canviar el món, almenys per fer-li un parell de galdades i obligar-lo a recogitar. I encara que no totes les peces d'aquest gran joc d'escacs del capitalisme admeten, ni admetran mai, que un altre capitalisme és efectivament possible, alguns han començat a mirar-lo amb altres ulls. "Hi havia gent que no creia en mi, sobretot els líders religiosos que deien que aquesta iniciativa no era bona ni per a la religió, ni per a les dones... Però ara n'han modificat la percepció. Alguns líders religiosos ens han brindat el seu suport. També el món acadèmic, al principi bastant escèptic, ha acabat admetent que era possible i rendible."

El Grameen Bank continua treballant de valent. Ara s'ha posat en funcionament una nova branca, el Grameen Cybernet, amb la pretensió de portar la

planeta que compta amb quasi 6.500 milions d'habitants. Els Estats Units són la regió amb més riquesa acumulada. Però, alerta!, l'estat espanyol -que, a diferència dels nord-americans, no té or líquid, sinó que el té en lingots ben visibles per tota la costa- ha entrat en el *top ten* dels països més rics. El nombre de rics augmenta, tot i que no tan ràpidament com la quantitat de fortunes ja consolidades gràcies a contínues i agressives inversions. La banca privada es refrega les mans.

RAMA GIL

informàtica als col·lectius més endarrerits, els que no sols estan fora dels límits de l'economia sinó també de l'engranatge comunicatiu. La profunda solidaritat d'una entitat que, al capdavant, és privada, planteja una pregunta òbvia: per què no es proposa que els governs assumeixen la direcció d'aquests projectes? Muhammad Yunus s'afanya a contestar que no, perquè, segons la seua opinió, "quan els governs entren en el negoci, de seguida generen un ambient de corrupció. Es barregen els interessos i es posa en perill tota la nació. El govern hauria de

mantenir-se sempre al marge dels negocis."

I demà? Demà sortirà el sol sobre un món que gira molt de pressa, però que, alhora, canvia molt lentament, un món on, per a uns, un personatge com Yunus és admirable, mentre que, per a d'altres, és insignificant, tot i que això no afecta la seua capacitat de mirar al futur. "Encara hi ha molta gent crítica amb el projecte i que en qüestiona l'efectivitat. Però així és com funciona el món, sens dubte: hi ha qui creu, hi ha qui dubta."

Cristina Simón

Amb l'expulsió d'ERC del Govern i amb un Govern en minoria, han quedat projectes penjats de la seva Conselleria per manca de suport parlamentari?

—N'hi ha alguns que hem de lamentar profundament per la seva transcendència. La llei de creació del Consell de Relacions Laborals tenia el consens de tots els agents socials, les patronals i les formacions polítiques. Però dotze hores abans que es votés en el darrer ple del Parlament, CiU la va portar directament al Consell Consultiu, omplint-se la boca de patriotisme, de sentit del deure.

—ERC també els ha plantat amb la llei de seguretat industrial.

—La història ve d'un mes abans que s'acabés el mandat de CiU, quan es van ampliar les concessions administratives de les ECA (entitats certificadores de l'administració) i les ITV fins a l'any 2014, una ampliació absolutament discutible. El Govern actual va cancel·lar-les per poder obrir el mercat, i vam plantejar una llei de seguretat industrial que tenia el suport dels tres socis de Govern. Però en el darrer moment, ERC, al·legant que li preocupava l'aplicació transparent que fes el PSC d'aquesta llei, es va fer enrere.

—Durant el darrer any, la seva conselleria s'ha hagut d'enfrontar-se amb diversos expedients de regulació d'ocupació (ERO), el més recent i preocupant dels quals és el de Braun, que afecta 700 persones. Què pot fer el Govern en aquesta situació?

—La posició de l'empresa ha estat molt dura des del primer moment, i la negociació amb els sindicats també és complexa, amb treballadors que fa 35 anys que són a la fàbrica. Hem d'esperar, perquè encara estan negociant les parts autònomes.

—Les deslocalitzacions són inevitables, si volem viure en una economia global?

—Algunes, sí.

—En el cas de Braun, el tancament de la planta es planteja amb un compte de resultats positius. S'ajusta a la llei, que parla de motius tècnics i econòmics?

—És una decisió empresarial, que pot tenir un compte d'explotació positiu o no. I amb això no estic dient que l'empresa pugui fer frau, sinó que qualsevol